

DIOKLECIJANOVA PALAČA, rekonstrukcija E. Hébrarda i J. Zeillera

keramiku i slika stilizirane istarske krajolike. Od 1969. u skulpturi i crtežu razvija apstraktni izraz; stvara cikluse obojenih reljefa u drvu (*Život kamena*) te skulpture u drvu, kamenu, bronci i od 1973. u obojenoj plastici. Njegovu skulpturu obilježavaju forma sažeta do elementarnih organskih simbola i znakova (*Mirtin kip*, 1970; *Opravdavajuće suprotnosti*, 1971; *Prsti*, 1975) te erotске asocijacije, često naglašene bojom (*Dodiri*, 1973; *Torzo*, 1974). Djela u kamenu i mramoru pokazuju osobit osjećaj za površinu i strukturu materijala (*Rast*, 1976; *Drvo, kuća-čovjek*, 1980). Poč. 80-ih godina priklanja se figuraciji i radi keramoskulpturne tematski vezane uz ptice (*Kljunasta*, 1984; *Ptica od jabuke*, 1986) često antropomorfnih oblika (*Čovjek ptica*, 1984; *Moć čovjek*, 1992). Izveo je spomenike i parkovne skulpture u Labinu, Poreču, Rovinju, Rijeci, Karlovcu i dr. Objavio je grafičke mape *Zemlja Istro* (Pazin, 1975) i *Ljubav bijela kost* (Zagreb 1978, s pjesmama V. Parun), *Histria erotica* (Rovinj 1984), *Časoslov ptice* (Labin 1986), *Za mir u Hrvatskoj* (Labin 1991) i *Groti duša zrije* (Poreč 1993). Samostalno je izlagao u Beču (1971, 1973), Labinu (1972, 1979, 1987), Puli (1972, 1980, 1987, 1992), Zagrebu (1972–73, 1977, 1980, 1983–84, 1987, 1992), Splitu (1973, 1987), Rijeci (1974, 1979, 1987, 1992), Karlovcu (1975, 1979, 1987), Sarajevu (1980, 1985), Bologni (1986), Poreču (1987, 1993), Rabu (1989), Velikoj Gorici (1993) i dr. Suosnivač je lik. skupine »Labinski atelier« (1968), Mediteranskoga kiparskoga simpozija (1969), periodične izložbe *Ars Histriae* (1969) i Međunarodne kiparske škole u Vrsaru (1991).

LIT.: V. Ekl, Josip Diminić, Dometi, 1970, 1–2. — Z. Kolacio, Diminićev plastični svijet, Novi list, 10. VI. 1972. — V. Maleković, Umetnost (Beograd), 1972, 31. — Z. Rus, Josip Diminić (katalog), Karlovac 1975. — J. Depolo, Josip Diminić (katalog), Zagreb 1980. — V. Bužančić, Josip Diminić (katalog), Sarajevo 1981. — Isti, Diminić, Rijeka 1982. — B. Vižintin, Diminić (katalog), Rijeka–Karlovac–Pula 1987. — E. Dubrović, Josip Diminić (katalog), Rab 1989. — R. Vuković, Josip Diminić (katalog), Velika Gorica 1993. — Ž. Sa.

DIMITRIJEVIĆ, Slobodan (Braco), likovni umjetnik (Sarajevo, 18. VI. 1948). Studirao na Akademiji u Zagrebu (1968–1971), na St. Martin School of Art u Londonu (1971–73) i Berlinu (1976–77). Od 1977. stalno živi u Londonu, a poslije u Parizu. Djelovanje započinje u okviru

konceptualne umjetnosti (*Suma 680*, 1969). God. 1969. osniva s G. Trbuljakom grupu »Penzioner Tihomir Simčić« u Zagrebu. Serijama radova i akcija (*Slučajni prolaznik*, 1971; *Ovo bi moglo biti mjesto od povijesnog značaja*, 1971), D. istražuje ulogu slučaja u povijesti, društvene aspekte umjetnosti, konvencije i mehanizme u stvaranju estetskih prosudbi, mitova i uvjerenja. Od 1975. razvija instalacijski ciklus *Triptychos post historicus* (Berlin 1976). Suprotstavljajući identitete i vrijednosti (slika H. Matisa, lopata, naranče), D. relativizira postojeće estetske vrijednosti, ukazujući istodobno na nove, koje izviru iz postmodernizma.

Izlaže od 1968. samostalno od 1969.; osim u domaćima, izlaže u svjetskim muzejima i galerijama te na vodećim međunarodnim smotrama suvremene umjetnosti: Biennale u Veneciji (1976, 1990), Dokumenta, Kassel (1972, 1977, 1992), Biennale, Sydney (1979). Djela mu se nalaze u poznatim svjetskim muzejima: Tate Gallery, London; Centre Pompidou, Paris; Kunstmuseum, Bern; Moderna Museet, Stockholm; Museum Ludwig, Köln i dr.

BIBL.: *Tractatus Post Historicus*, Tübingen 1976. — *The Life of Braco Dimitrijević*, Antwerpen 1989.

LIT.: R. Putar, U povodu izložbe Brace Dimitrijevića (katalog), Zagreb 1973. — A. Pohlen, Braco Dimitrijević im Museum Ludwig, Kunstforum International (Köln), April–Mai, 1984. — J. Hubert-Martin, Interview with Braco Dimitrijević, Artefactum (Antwerpen), 1984, 5. — Braco Dimitrijević — Für/For Malewitsch, Mondrian, Einstein (katalog), Ludwigshafen/Rh 1987. — D. Soutif, Braco Dimitrijević, Artforum (New York), May, 1988. — *Braco Dimitrijević, Rooms & Thoughts/Prostori & Misli* (katalog), Piran 1991. — R. i Ž. Ké.

DIMITRIJEVIĆ, Stojan, arheolog (Horgoš, Vojvodina, 11. VII. 1928 — Zagreb, 13. XII. 1981). Studirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1954. asistent, od 1975. redovni profesor prapov. arheologije na istomu fakultetu. Vodio je brojna arheol. istraživanja na području S Hrvatske: u Otoku kraj Vinkovaca, Malom Korenovu, Vinkovcima, Klokočeviku, Bapskoj, Borincima, Vučedolu, Sopotu, Lasinji. Proučavao neolitik i eneolitik, uspostavio kronologiju tih razdoblja za područje S Hrvatske. Obradio genezu i položaj sopotsko-lengyeljske kulture, definirao lasinjsku kulturu, rasvijetlio odnose starčevačkog balkanskog i linearno-trakastog

srednjoeur. neolitičkog kompleksa. Zaslužan za određenje vučedolske i vinkovačke kulture, odredio tipove za čitav niz prapov. kultura u našoj zemlji. Predavao kao gost na sveučilištu u Heidelbergu.

BIBL.: *Problem neolita i eneolita u sjeverozapadnoj Hrvatskoj*, Opuscula archaeologica, V, Zagreb 1961; *Rezultati arheoloških iskopavanja na području Vinkovačkog muzeja od 1957. do 1965. godine*, Vinkovci 1966; *Die Ljubljana Kultur*, Archaeologia Iugoslavica (Beograd), 1967, 8; *Sopotsko-lengyelska kultura*, Zagreb 1968; *Starčevačka kultura u slavonsko-sremskom prostoru i problem prijelaska ranog u srednji neolit u srpskom i hrvatskom Podunavlju*, Vukovar 1969; *Das Neolithikum in Syrmien, Slawonien und Nordwest-Kroatien*, Archaeologia Iugoslavica (Beograd), 1972, 10; *Neolit u sjevernoj zoni, Lasinjska kultura, Badenska kultura, Vučedolska kultura i vučedolski kulturni kompleks, Retz-Gajary kultura, Problem eneolita na istočnoj jadranskoj obali*, u knjizi: *Praistorija jugoslavenskih zemalja*, II. i III, Sarajevo 1979. R.

DINČIĆ-MENEGHELLO → MENEGHELLO-DINČIĆ

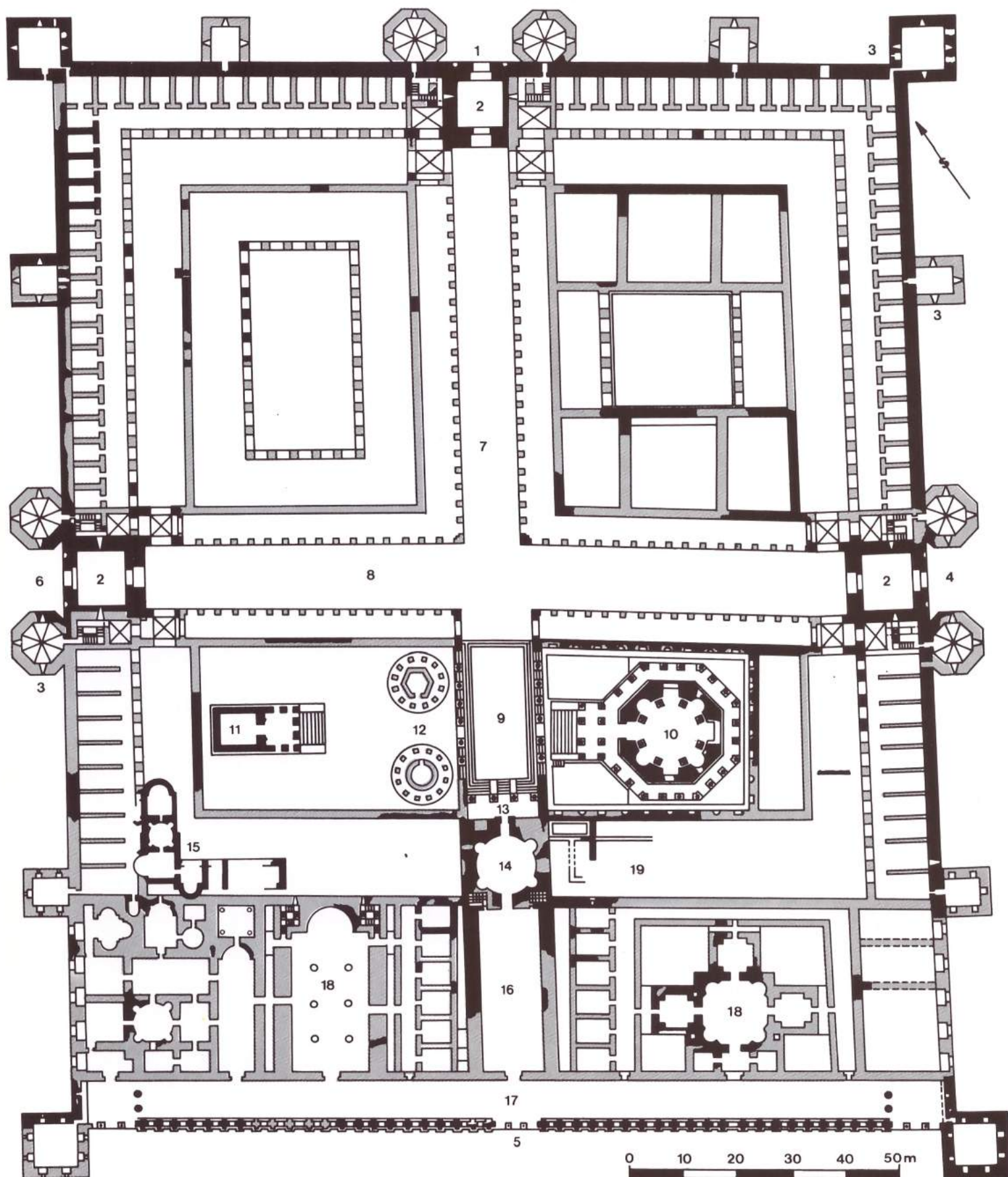
DIOKLECIJANOVA PALAČA, carska rezidencija (u Splitu), koju je oko 300. podignuo rim. car Dioklecijan i u njoj boravio nakon povlačenja s prijestolja u Nikomediji do smrti (305 – 316). Sagrađena je u uvali poluotoka 5 km JZ od Salone, glavnoga grada rim. provincije Dalmacije. Na osnovi podataka iz rim. karte, poznate po srednjovj. prerisu (»Tabula Peutingeriana«), u toj uvali je već ranije bilo naselje *Spalatum*, kojemu

ostaci i veličina do danas nisu utvrđeni. Palača je u tlocrtu zamišljena kao pravokutnik, ali je prilagođivanje terenu prilikom gradnje nametnulo manja odstupanja (I: 214,97 m, S: 174,74 m, J: 181,65 m). Pročeljni zidovi palače u donjim su dijelovima masivni i jednostavni bez otvora, a u gornjima su rastvoreni velikim lučnim prozorima, jednostavnima prema kopnu, tj. na zap., sjev. i ist. pročelju, a raščlanjenima vijencima, konzolama i polustupovima na juž. pročelju prema moru. Vanjski su zidovi palače, osim zapadnoga u većemu dijelu do danas dobro očuvani. Šesnaest kula na pročeljnim zidovima prema kopnu daju palači obilježje utvrde. Četiri kule na uglovima kvadratična su tlocrta. Po dvije od šest kula osmerokutna tlocrta uokvirivale su tri kopnena ulaza, šest kula pravokutna tlocrta nalazile su se između ugaonih i osmerokutnih. Do danas su se djelomično očuvale tri ugaone kule (osim jugozap.) te samo ostaci osmerokutnih i pravokutnih.

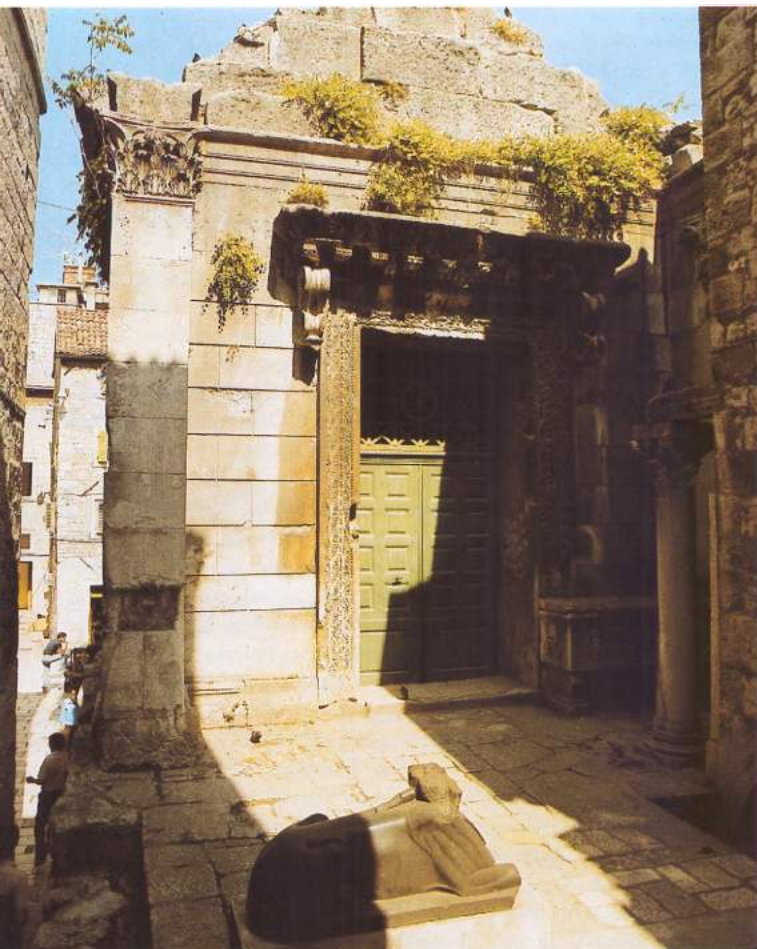
Tri do danas dobro očuvana kopnena ulaza arhit. su raščlanjena, posebno sjeverni, koji je bio glavni pristup iz Salone. Južna, morska vrata, jednostavna i manjih dimenzija, također su dobro očuvana. Kroz kopnena vrata preko obrambenih dvorišta (*propugnaculum*) pristupalo se širokim ulicama (*cardo* i *decumanus*), obrubljenima trijemovima. Glavne su se

DIOKLECIJANOVA
PALAČA, peristil

TLOCRT DIOKLECIJANOVE PALAČE, — sačuvani dijelovi, — rekonstrukcija: 1. sjeverna, »Zlatna vrata«; 2. propugnaculum; 3. kule; 4. istočna, »Srebrna vrata«; 5. južna, »Mjedena vrata«; 6. zapadna, »Željezna vrata«; 7. cardo maximus; 8. decumanus; 9. peristil; 10. Dioklecijanov mauzolej (katedrala); 11. Jupiterov hram (krstionica); 12. okrugli hramovi; 13. protiron; 14. vestibul; 15. terme; 16. centralna dvorana; 17. velika galerija (kriptoportik); 18. blagovaonica (triklinij)

DIOKLECIJANOVA PALAČA, Jupiterov hram

ulice spajale u središtu palače, a uz njih se prema jugu prostirao otvoreni prostor — *peristil*, obrubljen stupovima s lukovima. Sakralni prostori ist. i zap. od peristila bili su omeđeni zidovima. U ist. prostoru do danas je očuvana monumentalna građevina, vanjskoga osmerokutnoga a unutrašnjega kružnoga tlocrta, presvođena kupolom od opeke i iznutra raščlanjena dvama nizovima stupova i vijenaca, te frizom u kojemu su očuvana poprsja Dioklecijana i njegove supruge Priske, dok je središnja figura nestala. Građevina je s vanjske strane obrubljena trijemom (*peripter*), koji je do danas uglavnom očuvan. U ranijim izvorima ta se građevina spominje kao *Jupiterov hram*, a u novijoj znanstvenoj literaturi kao *Dioklecijanov mauzolej*. U zap. sakralnom prostoru do danas se vrlo dobro očuvao mali hram pravokutna tlocrta, presvođen kasetiranim, bogato urešenim kamenim svodom. Prema ranijim opisima to je *Janov* ili *Eskulapov hram*, a prema novijoj literaturi Jupiterov hram. U istomu su prostoru u posljednje vrijeme pronađeni ostaci dvaju hramova kružna tlocrta. Prema opisu splitskoga kancelira Prokulijana iz XVI. st., juž. hram bio je posvećen Kibeli, a sjev. Veneri. S juž. strane peristila srednje stubište spušta se u prizemne dvorane i povezuje juž. vrata sa središtem palače. Dva bočna stubišta uzdižu se u trijemu *protirona*, iz kojega se pristupa *vestibulu*, pretprostoru carevih odaja. Ta je građevina izvana kvadratičnoga, a iznutra kružnoga tlocrta, presvođena kupolom. Odatle se ulazilo u carev stan koji se u dubini od 40 m prostirao uz cijelo juž. pročelje; on je tek djelomično očuvan u gornjemu katu, ali su gotovo sasvim očuvane njegove prizemne, presvođene supstrukcije koje su ga izravno nosile, pa se s obzirom na podudarnost gornjega i donjega tlocrta može utvrditi cjeloviti raspored i izgled gornjih prostora. Na zap. strani gornjega kata očuvani su ostaci dvorane s kupolom i dviju dvorana s apsidama, a na ist. strani dijelovi osmerokutne blagovao-nice (*triklinij*) s trima dvoranama križnoga tlocrta. Zid zap. križne dvorane očuvao se u punoj visini. Dioklecijanov je stan povezivala duga prostorija uz juž. pročelje (*kriptoportik*) iz koje je kroz 42 prozora i tri lođe bio otvoren pogled prema moru. Sjev. od careva stana nedavno su pronađene dvije kupelji, jedna uz zap. dvorane a druga uz istočne. U sjev. dijelu palače nalazile su se dvije zgrade, smještene između glavnih i obodnih ulica uspored-nih s vanjskim zidovima. Na nekoliko mjesta u palači pronađeni su dijelovi

SJEVERNA VRATA DIOKLECIJANOVE PALAČE

prvotnoga sistema kanalizacije. Vodovod dug 9 km opskrbljivao je palaču pitkom vodom, a njegov veći dio je i danas u uporabi.

Po svojoj kompoziciji D. p. ima u sebi elemente carske vile, helenističkoga grada i utvrdenoga vojnoga logora (*castrum*). U pogledu načina gradnje, u palači su u većemu dijelu rasponi svladavani uporabom luka odnosno svoda, koji sile prenose koso na temelje, dok su u reprezentativnim dijelovima rasponi svladani uporabom kamene grede. Od masivna, fino obrađena kamena zidani su reprezentativni dijelovi kao i svi drugi dijelovi izloženi većim naprezanjima. Žbukani ili obloženi dijelovi zida građeni su

PODRUMI DIOKLECIJANOVE PALAČE

od sitnoga kamena, poravnata u određenim razmacima s četiri reda opeka. Svodovi su izvedeni od lagana riječnoga kamena (sedre), dok su dijelovi većih koncentriranih naprezanja u svodovima građeni od opeke. Stropne i krovne konstrukcije bile su drvene. Dekorativna obrada na arhit. elementima karakteristična je za način rada u ist. dijelu Rimskoga Carstva. Iz dimenzija očuvanih dijelova proizlazi da je palača građena prema projektu koji je bio kotiran rim. stopama.

Od VII. st. palača živi kao grad Split, koji se već od ranoga sr. vijeka širi prema zapadu i u više navrata zatvara zidovima. Splitska katedrala i krstionica, predromaničke crkvice Sv. Martina i Gospe od zvonika, predromaničke, romaničke, gotičke, renesansne i druge građevine nastale adaptacijama sakralnih objekata palače svjedoče o neprekinutu životu grada i nastanku novih kvaliteta, te s ostalim očuvanim dijelovima Dioklecijanove palače čine cjelinu najvećih vrijednosti graditeljskoga naslijeđa.

LIT.: R. Adam, Ruins of the Palace of the Emperor Diocletian at Spalatro in Dalmatia, London 1764. — G. Niemann, Der Palast Diocletians in Spalato, Wien 1910. — J. Zeiller i E. Hébrard, Le Palais de Dioclétien à Spalato, Paris 1912. — F. Bulić i Lj. Karaman, Palača cara Dioklecijana u Splitu, Zagreb 1927. — C. Fisković, Prilog proučavanju zaštite Dioklecijanove palače u Splitu, Rad JA, 1950, 279. — J. Marasović i T. Marasović, Dioklecijanova palača, Zagreb 1968. — Sh. McNally, J. Marasović i T. Marasović, Diocletian's Palace, American-Yugoslav Joint Excavations, I—VI, 1972—1982. — T. Marasović, Dioklecijanova palača, Beograd 1982. — J. J. Wilkes, Diocletian's Palace, Split—Sheffield 1986. Je. Mč.

DIRNBACH, Ernest, kazališni i likovni kritičar (Osijek, 1. VII. 1901 — New York, 31. III. 1971). Od 1930. kritičar osječkoga »Hrvatskoga lista«, 1941. interniran u Korčulu, 1944. emigrira u Kanadu te SAD. Pratio je osječka lik. zbivanja četvrtoga desetljeća; prvi je objavio životopis slikara A. Waldingera.

BIBL.: Filakovčeva izložba, Jug, 1923, 7; *Interesantna ali zanemarena umjetnička izložba*, Izložba osječkih likovnih umjetnika bez kupaca, Hrvatski list, 1932, 35; *Majstorsko djelo zaboravljenog osječkog slikara (F. Drež)*, ibid., 1933, 105; *Adolf Waldinger osječki slikar prošlog stoljeća*, ibid., 1933, 5—6; *Likovna umjetnost u Osijeku*, ibid., 1935, 299; *Likovna umjetnost s narodnim izražajem*. Povodom XV. izložbe Hrvatskih likovnih umjetnika, ibid., 1939, 19; *Izložba Vladimira Filakovca*, ibid., 1939, 181; *Izložba slika Iva Heila*, ibid., 1940, 3; *Izložba Slavka Tomerlina*, ibid., 1940, 292.

LIT.: O. Švajcer, Likovna kronika Osijeka 1931—1940. godine, Osječki zbornik, 1973—75, 14—15, str. 315, 320, 324, 333, 334. V. Fo.

DISMANIĆ, Frane, klesar (navodi se u šibenskim kvadernama 1549—61), član šibenske klesarske obitelji, sin *Ivanov* (kraj XV. i prva pol. XVI. st.). God. 1520. radi na katedrali u Dubrovniku sa svojim učiteljem Bartolomeom del Mestroom.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV i XVI stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 34 i 44.

DIVNIĆ, Dominik, slikar (Šibenik, oko 1620—poslije 1674). Očuvana je njegova oltarna slika s likovima Sv. Vinka i Sv. Antuna u crkvi Sv. Duha na Visu (signirana i datirana 1663).

LIT.: C. Fisković, Spomenici otoka Visa od IX. do XIX. stoljeća, Prilozi—Dalmacija, 1968.

DIVNIĆ, Frane, povjesničar (Šibenik, 22. X. 1607 — 17. II. 1672). Studirao i doktorirao pravo u Padovi. Obnašao razne dužnosti u šibenskoj komuni. Napisao djelo *Memorie sulla Dalmazia* (1652) i nedovršeni rad *Historia della guerra di Dalmazia tra Veneziani e Turchi dall'anno 1645. fino alla pace*. Opskrbljivao je podacima i arhivskom građom svojega rođaka, povjesničara Ivana Lučića za djelo *De Regno Dalmatiae et Croatiae*. Divnićevu zbirku arh. natpisa objavio je Lučić u djelu *Inscriptiones Dalmatiae* (1673). D. Ki.

DIVULJE, predio u Z dijelu Donjokaštelanskog polja, nedaleko od Resnika. Uz morsk obalu na lok. *Tarce* otkriveni su ostaci rim. ladanjske vile. Na položaju *Mrte* je sve do premještanja bio klasicistički ljetnikovac trogirske obitelji Garanjin, sagrađen 1830. po nacrtu mlet. arh. G. A. Selve.

LIT.: S. Piplović, Garanjinov ljetnikovac u Divuljama, Prilozi—Dalmacija, 1975. — I. Babić, Prostor između Trogira i Splita, Split 1984.

DIVUŠA, selo JZ od Hrvatske Kostajnice. Blizu Une nalazi se barokna župna crkva Sv. Katarine sa starijim trikonhalnim dijelom (1748) koji je dao podići S. Patačić. Na glavnom je oltaru slika Sv. Katarine J. F. Mückea iz 1867. Crkva stradala u ratu 1991.

DIZAJN (oblikovanje), pojam kojim se obuhvaća široki raspon teorijskih i kritičkih pristupa kao i praktičnih djelatnosti u oblikovanju cjelokupne predmetne okoline. Pojava dizajna veže se uz suvremenu industrijsku proizvodnju, a obuhvaća tehnološku i lik. analizu projekta te oblikovanje pojedinoga industrijskoga proizvoda (tehnički pribor, predmeti široke potrošnje, pokućstvo, automobili) radi ostvarenja njegove najveće moguće

fizičke i psihološke upotrebljivosti. Uz sva primijenjena značenja termin d. se uglavnom rabi u sastavu sintagmi *industrijski dizajn* (oblikovanje, projektiranje i izvedba predmeta proizvedenih u velikim serijama) i *grafički dizajn* (oblikovanje serijski umnoženih vizualnih komunikacija). — Počeci hrv. dizajna nastavljaju se na iskustva svj. obrta vezanih uz djelovanje Obrtne škole u Zagrebu (osn. 1882). Sve do II. svj. r. Obrtna je škola bila jedina institucija za promicanje funkcionalnoga oblikovanja, a u tome joj je pomagala i udruga za promicanje umjetnoga obrta »Djelo«, koju je 1926. utemeljio T. Krizman.

U razdoblju do II. svj. r. posebice je bogata produkcija grafičkoga dizajna. Mnogi se likovni umjetnici (B. Čikoš-Sessija, Lj. Babić, T. Krizman) bave i oblikovanjem plakata, a u Zagrebu djeluje i nekoliko profesionalnih grafičkih ateljea (»Tri«, »Imago«) koji visoke likovne standarde uvode i u komercijalne vizualne komunikacije. Dvadesetih i tridesetih godina pojedini arhitekti (S. Planić, J. Denzler, M. Kauzlaric i S. Gomboš) daju vrijedan prinos maloserijskom i ručnom oblikovanju namještaja u sklopu svojih arhit. projekata.

O dizajnu u suvremenom smislu masovne serijske produkcije može se u Hrvatskoj govoriti tek nakon 1945, u vrijeme intenzivnoga industrijskoga razvitka. Obrtna je škola 1948. reformirana i preimenovana u Školu primijenjenih umjetnosti, a uskoro je osnovan i odjel za industrijsko oblikovanje. Pokretanje Akademije primijenjene umjetnosti u Zagrebu 1949. bilo je prvi pokušaj utemeljenja visokoškolske ustanove za izobrazbu djelatnika u funkcionalnom oblikovanju. Akademija je zatvorena već 1954, ali su pojedini polaznici dali znatan doprinos razvoju hrv. dizajna u tome razdoblju. Istodobno je važno djelovanje članova grupe »EXAT 51«, koji su svojim umjetničkim i arhitektonskim radovima (posebice teoretički članci Z. Radića) pridonijeli udomačenju avangardnih likovnih teorija u Hrvatskoj. Ključna osoba za promicanje dizajnerskih ideja bio je B. Bernardi, autor pionirskih tzv. total-dizajn projekata u sklopu arhit. cjelina (suautor interijera nebodera u Ilici 1a, 1958/59. i RANS Moša Pijade — danas Otvoreno sveučilište, 1961; sve u Zagrebu). Prva hrvatska dizajnerska grupacija SIO (Studio za industrijsko oblikovanje) pokrenula je 1956. inicijativu za kvalitetniji pristup dizajnu. Članovi skupine (M. Antonini, B. Babić, V. Richter, V. Frgić, Z. Bregovac) osvajaju 1957. na XI. trijenalu u Milanu srebrnu medalju za opremu ambijenta. U Zagrebu se kao odjek milanskoga trijenala 1955. i 1959. održavaju Prvi i Drugi trijenale, multimedijalne izložbe zasnovane na povezanome predstavljanju svih lik. disciplina. Iz Trijenala je 1965. nastao Zagrebački salon.

Početkom 60-ih godina skupina arhitekata (B. Budimirov, Ž. Solar, V. Robotić, Z. Žokalj) intenzivno se bavi inovativnim istraživanjima sistemskoga planiranja stambene izgradnje (naselja Borongaj i Zaprude u Zagrebu), fleksibilnim montažnim kućama (»Spačva«), kao i tzv. prefabriciranim gradnjama (»čelična kuća« na Zagrebačkome velesajmu, 1965). — U Zagrebu je 1963. osn. CIO (Centar za industrijsko oblikovanje) u kojemu nekolicina stručnjaka teoretičara (Z. Radić, M. Meštrović, F. Kričevac) pokušava uspostaviti kvalitetne uvjete za funkcioniranje dizajnerskoga procesa. CIO je 1967/68. objavljivao časopis »Dizajn«, a 1973/74. organizirao postdiplomski studij »Istraživanje i unapređivanje dizajna«. Na području oblikovanja vizualnih komunikacija tijekom 50-ih godina posebice važne rezultate postižu I. Picelj, M. Vulpe i A. Pal, koji u području kulture i gospodarstva promiču modernističke likovne standarde. Krajem 60-ih pojavljuje se u Zagrebu nova generacija grafičkih oblikovatelja (M. Arsovski, B. Bučan, Ž. Borčić i B. Ljubičić), u čijim je radovima primjetan utjecaj popularne kulture i konceptualne umjetnosti. Važno mjesto u promicanju industrijalizirane kulture i dizajna ima međunarodni pokret tzv. novih tendencija (1961—73), posebice časopis »Bit International« u kojemu su članke o teoriji dizajna i medijskoj kulturi objavljivali najutjecajniji svjetski teoretičari. Istodobno se u industrijskome dizajnu potvrđuje generacija oblikovatelja (D. Grünwald i B. Planinšek u radio-elektroničkoj industriji; Vladimir Robotić, Noe Maričić i Luka Bando u industriji elektrotehničkih uređaja) koji sofisticiranim tehničkim rješenjima daju prikladan i funkcionalan vanjski oblik.

Osamdesetih godina dva hrv. dizajnera dobivaju međunarodno priznanje »Gute Industrieform«: B. Budimirov za dizajn crtačega stola 1982. i V. Robotić za dizajn električne vage 1987. Pojavljuje se i generacija industrijskih dizajnera (Marijan i Mladen Orešić, Zlatko Kapetanović, Jasenka